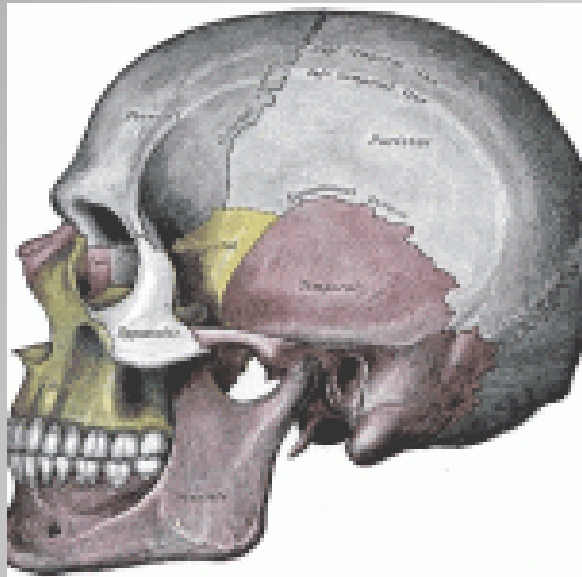

به نام خالق متعال

آناتومی ناحیه سر و گردن ۱

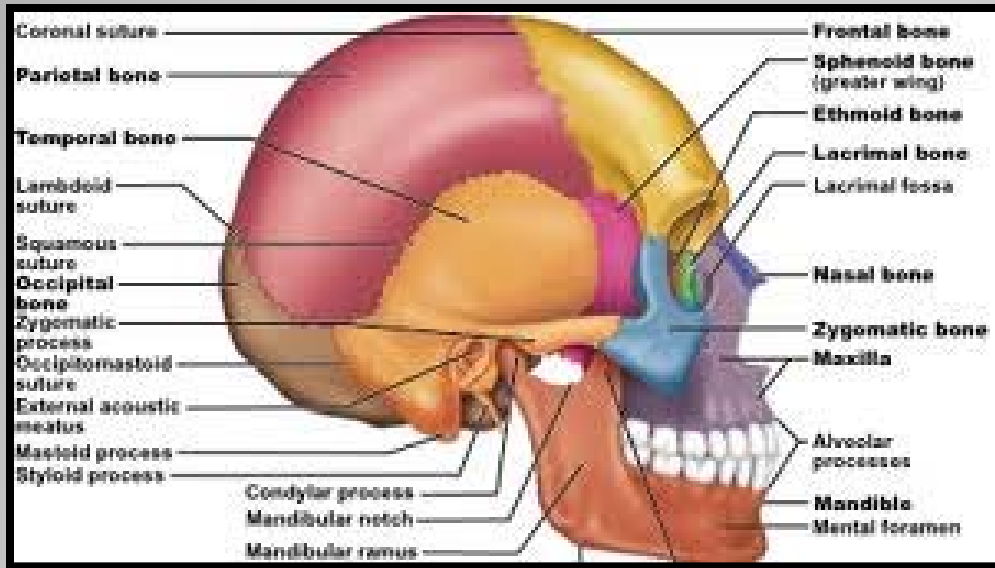
دکتر ظهیری

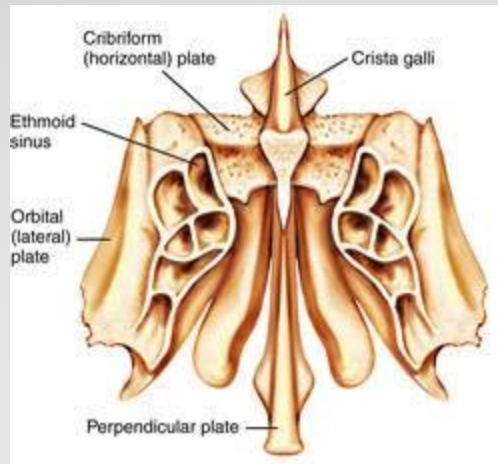
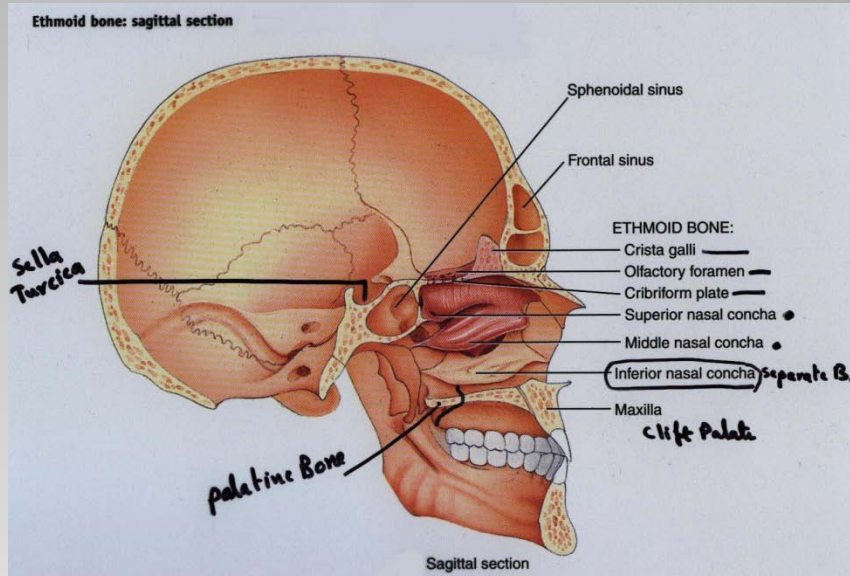
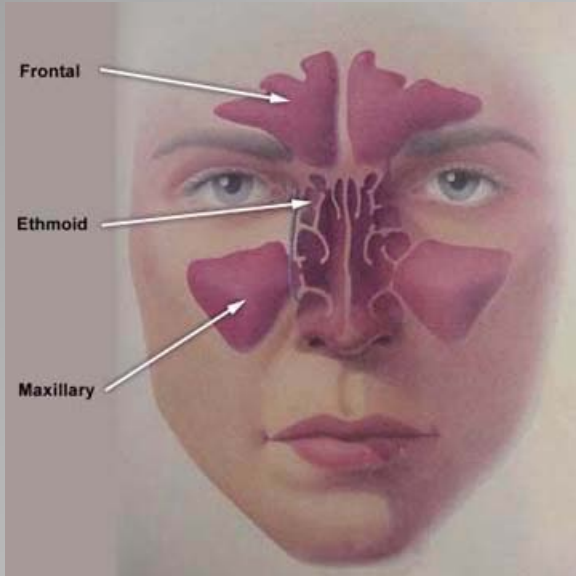
- استخوانهای سر + صورت = جمجمه یا اسکال
- جمجمه - فک تحتانی (mandible) = cranium
- جمجمه دارای دو بخش می باشد:
کاسه سر (calvaria)
استخوانبندی صورت (Facial skeleton)

Skull

- مجموعاً ۸ استخوان را شامل می شود که ۴ عدد فرد و میانی اند و دو عدد زوج و طرفی می باشند.
- استخوانهای فرد شامل: Frontal - Ethmoid - Sphenoid - Occipital
استخوانهای زوج شامل: Parietal - Temporal

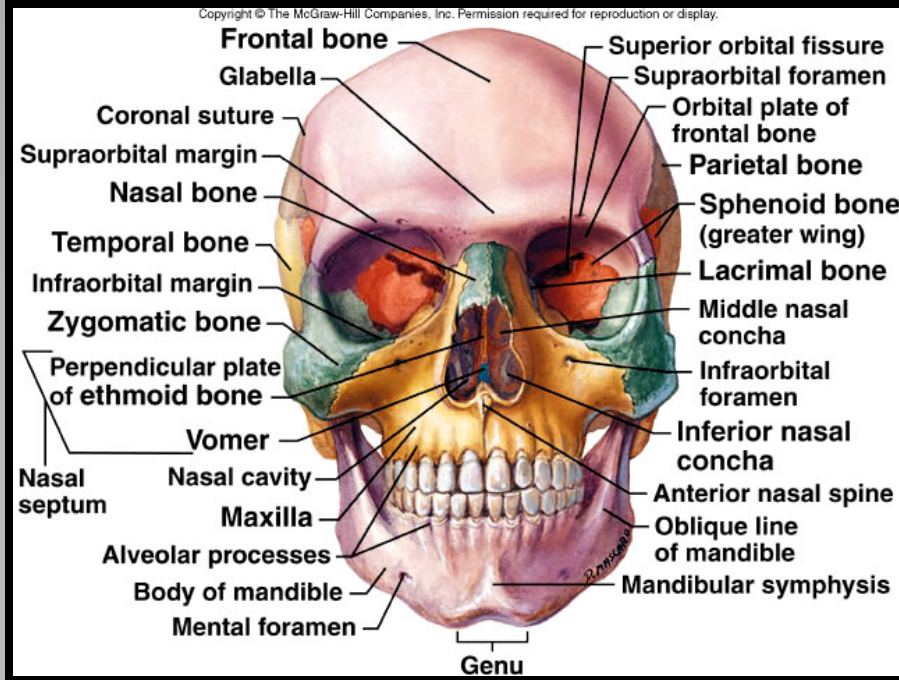
کاسه سر (calvaria)

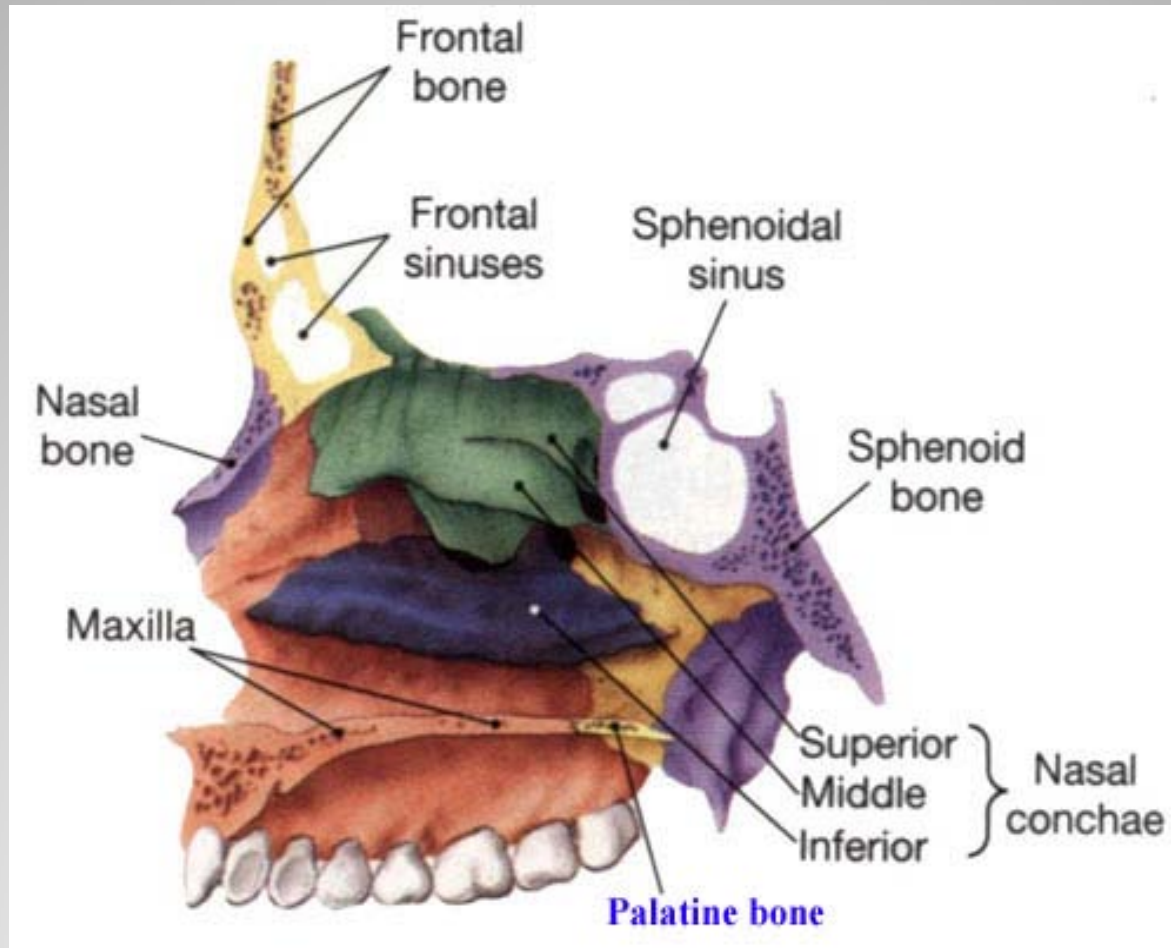
• استخوانهای صورت ۱۴ عدد هستند که ۶ عدد زوج و دو عدد فرد می باشند:

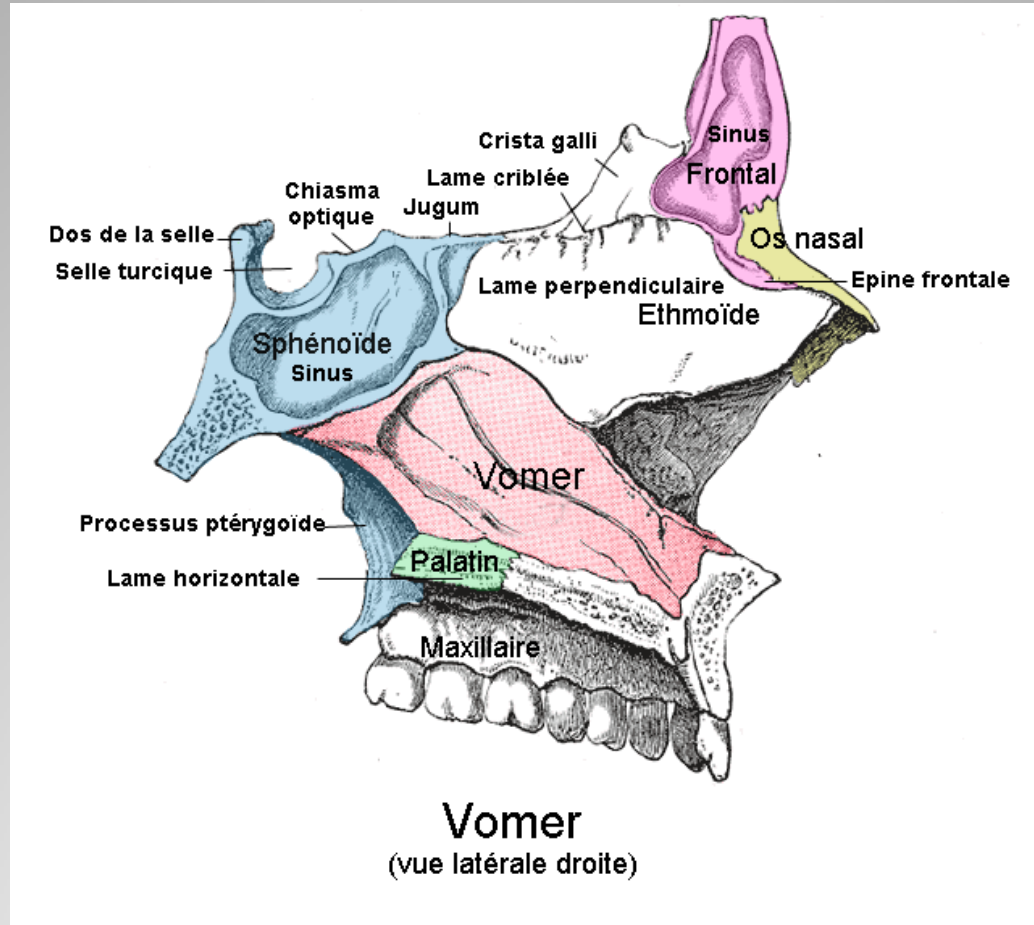
• استخوانهای زوج شامل: Maxilla- Palatin- Zygomatic- lacrimal- Nasal -
Inferior Concha nasal -

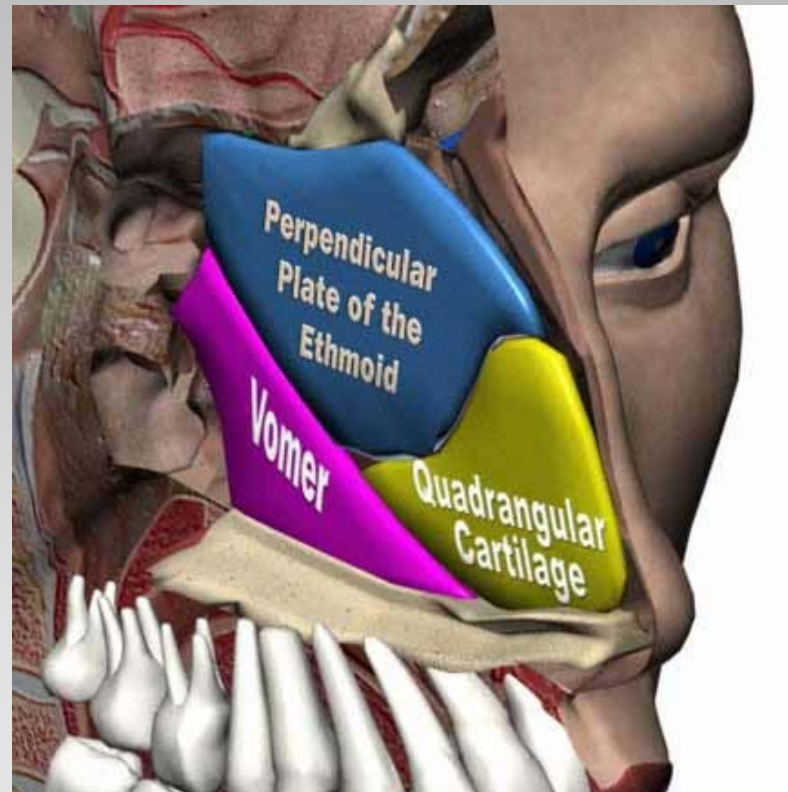
• استخوانهای فرد شامل: Mandible- Vomer

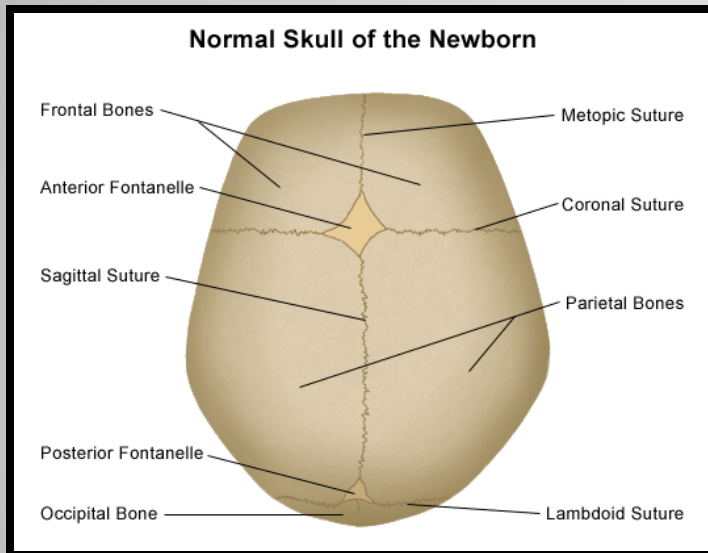
استخوانبندی صورت (Facial skeleton)

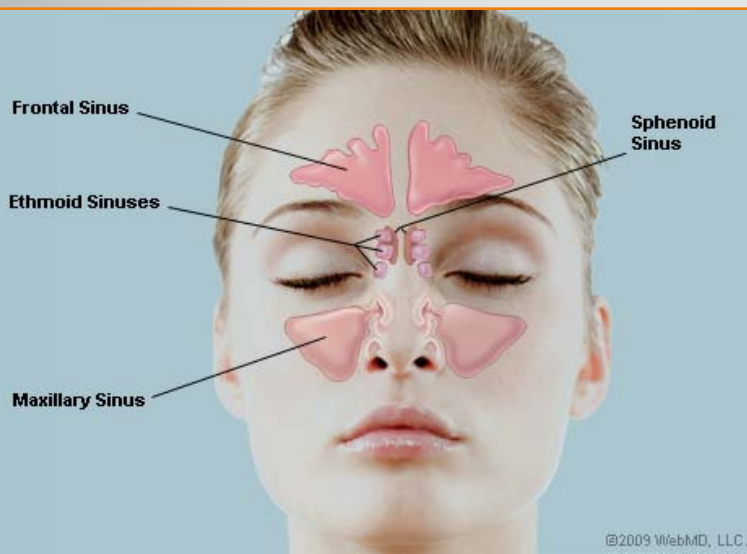

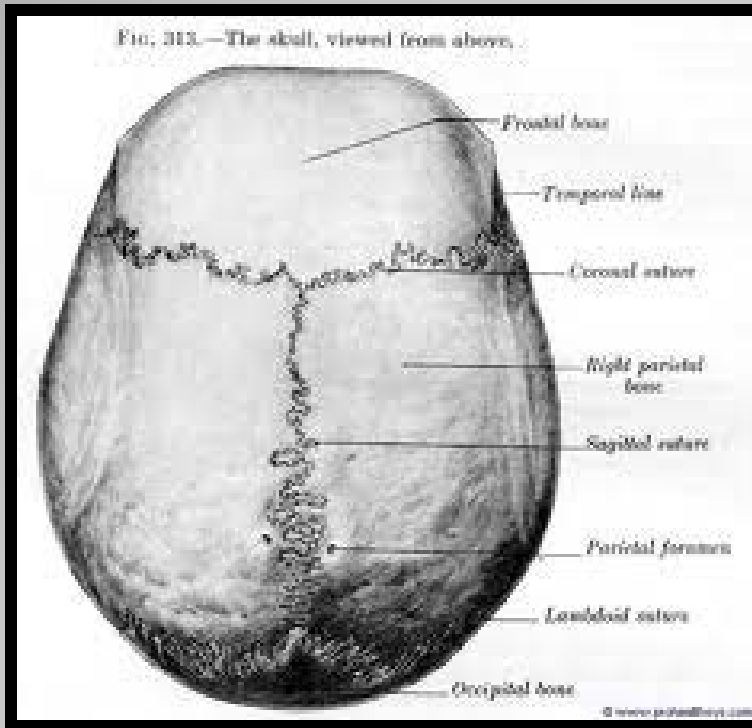
- **Suture:** اتصال استخوانها به همدیگر در نمای ظاهری جمجمه به صورت درز یا سوچور دیده می شود.

- **Sinus**: در ضخامت برخی استخوانهای سر و صورت حفراتی به نام سینوس دیده می شود. (مانند سینوس پروانه ای، پیشانی، ماگزیلاری و اتموئید)
- فضای درونی این سینوسها توسط مخاط تنفسی پوشیده شده است.
- به این سینوسها پاراناژال می گویند. هر کدام از این ها توسط مجرای بی به حفره بینی سمت خود راه دارند.
- سینوس ها باعث سبک شدن استخوانها شده و در تقویت صدا تاثیر دارند.

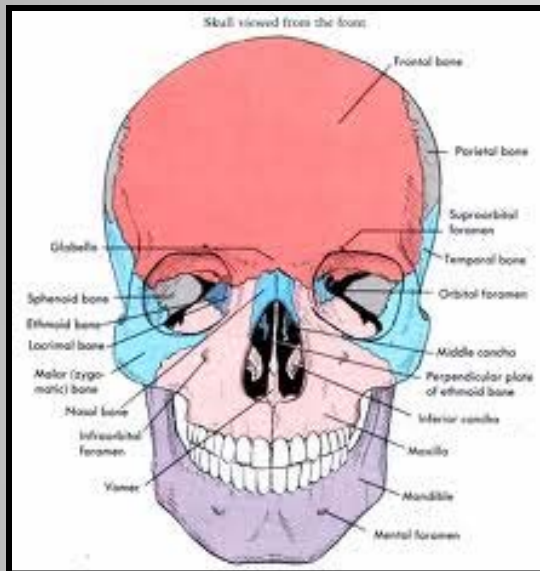

- این نما صاف و محدب است.
- استخوان پریتال و بخشهایی از استخوانهای فرونتال و اکسی پیتال در آن دیده می شود.
- در این نما درزهای کروئال، ساژیتال و لامبدوئید دیده می شود.

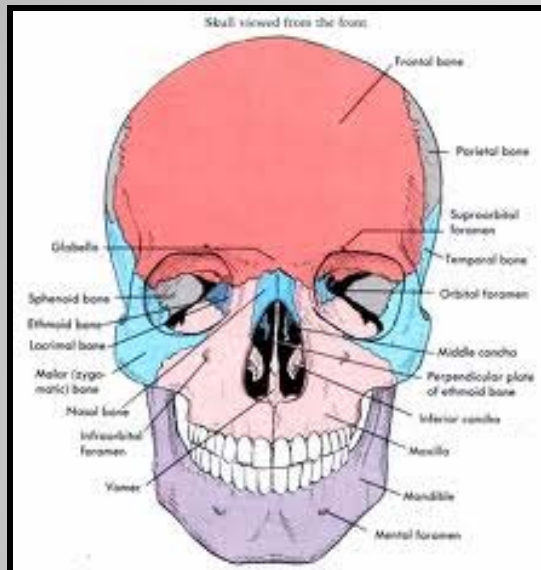
نمای فوقانی جمجمه (superior view):

- این نما از دو بخش فوقانی (صاف) و تحتانی (نامنظم) تشکیل شده است و دارای حفراتی برای چشم و بینی می باشد.
- استخوانهایی که در این نما دیده می شوند شامل: پیشانی- فک بالا- بینی و گونه و فک تحتانی
- استخوانهای بینی تا کناره فوقانی حفره چشم (orbit) آمده اند و سقف حفره چشم را می سازند.
- در دو طرف بالای اربیت قوس های ابرویی قرار دارند.
- در کنار فوقانی هر کدام از اربیت ها سوراخ یا بریدگی **Supra orbit** قرار دارد.
- استخوان فرونتال در خارج با استخوان گونه و در داخل با فک فوقانی و بینی مفصل می شود.

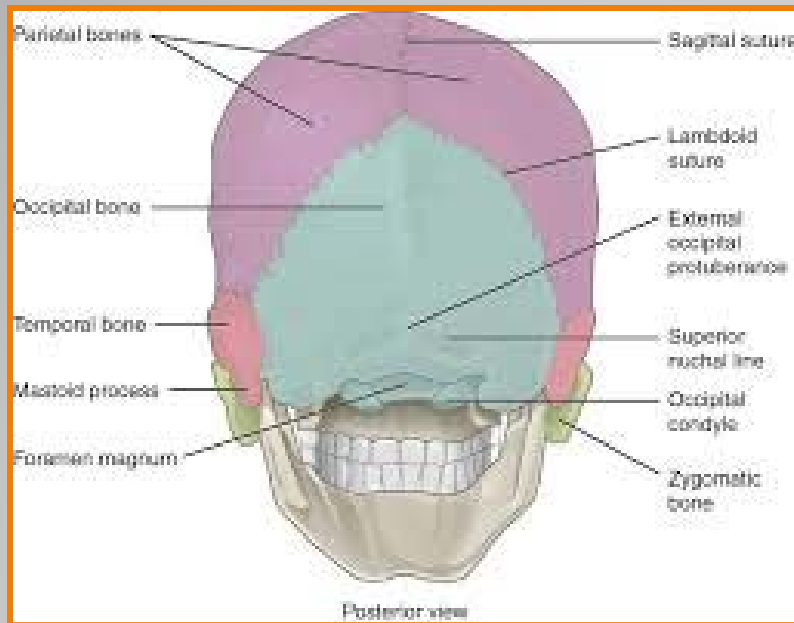

نمای قدامی جمجمه (Anterior view):

- **ماگزیلاها** در وسط بهم مفصل می شوند و آرواره فوقانی، قسمت قدامی کام سخت ، قسمتی از دیواره خارجی بینی و قسمتی از کف حفره چشم را می سازد.
- این استخوان در زیر لبه تحتانی اربیت دارای سوراخ **Infra orbit** است که از آن عروق و اعصاب ماگزیلاری می گذرد.
- **استخوانهای گونه ای** برجستگی گونه و قسمت خارجی و کف حفره چشم را می سازد.
- **استخوان ماندیبل** از یک تنه و دو شاخ عمودی تشکیل شده است.
- کنار فوقانی تنه مندیبل دارای زوائد آلویلی است که ریشه دندانها را در خود جای می دهد.

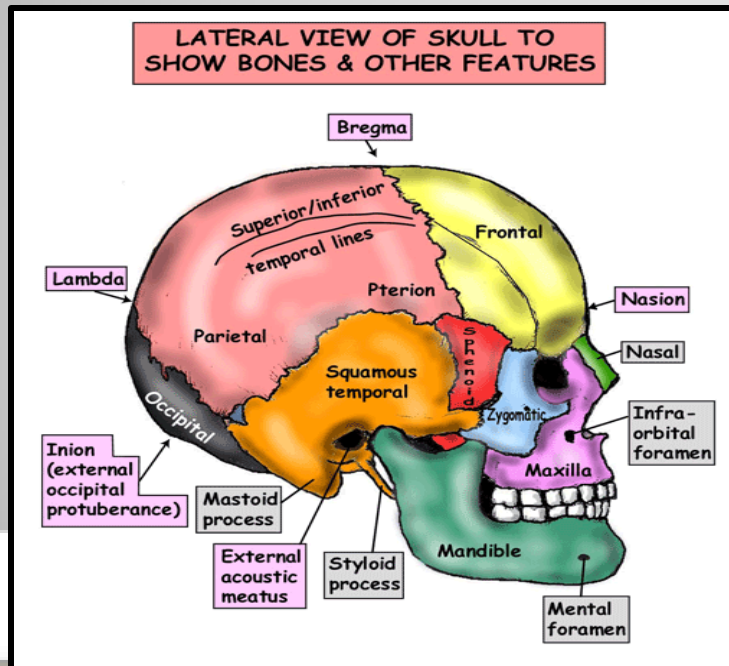
- در این نما بخشهای خلفی استخوانهای پریتال ، بخش صدفی استخوان پس سری، زوائد ماستوئیدی استخوان تمپورال قرار دارد.
- در وسط استخوان پس سری بر جستگی به نام برجستگی خارجی (Inion) قرار دارد که محل اتصال عضلات و رباط های پس گردنی می باشد.

نمای خلفی جمجمه (Posterior view):

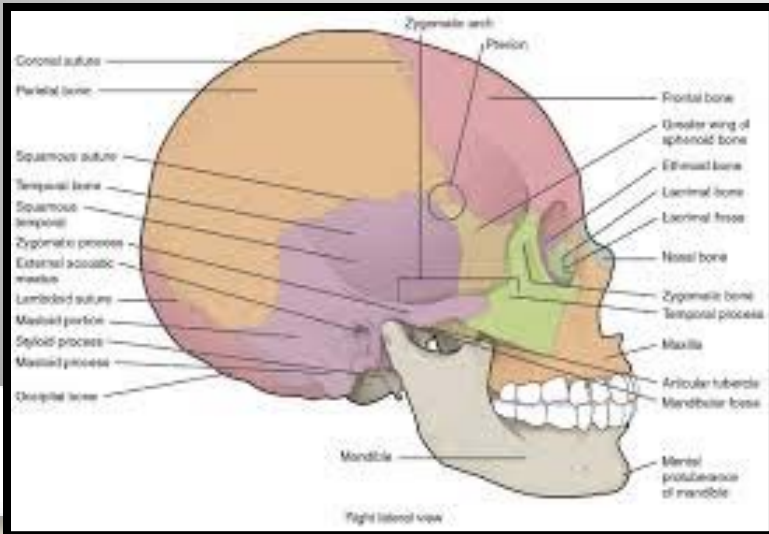
نمای خارجی جمجمه (Lateral view):

- این نما تقریبا مثلثی شکل می باشد و قاعده آن در بالا قرار دارد.
- بخشهایی از پریتال ، اکسیپی پیتال، بال بزرگ اسفنوئید و بخش های صدفی و ماستوئید تمپورال و راموس مندیبل در این نما دیده می شود.
- این نما به سه بخش به نام های حفره تمپورال، حفره اینفرا تمپورال و ماستوئید تقسیم می شود.

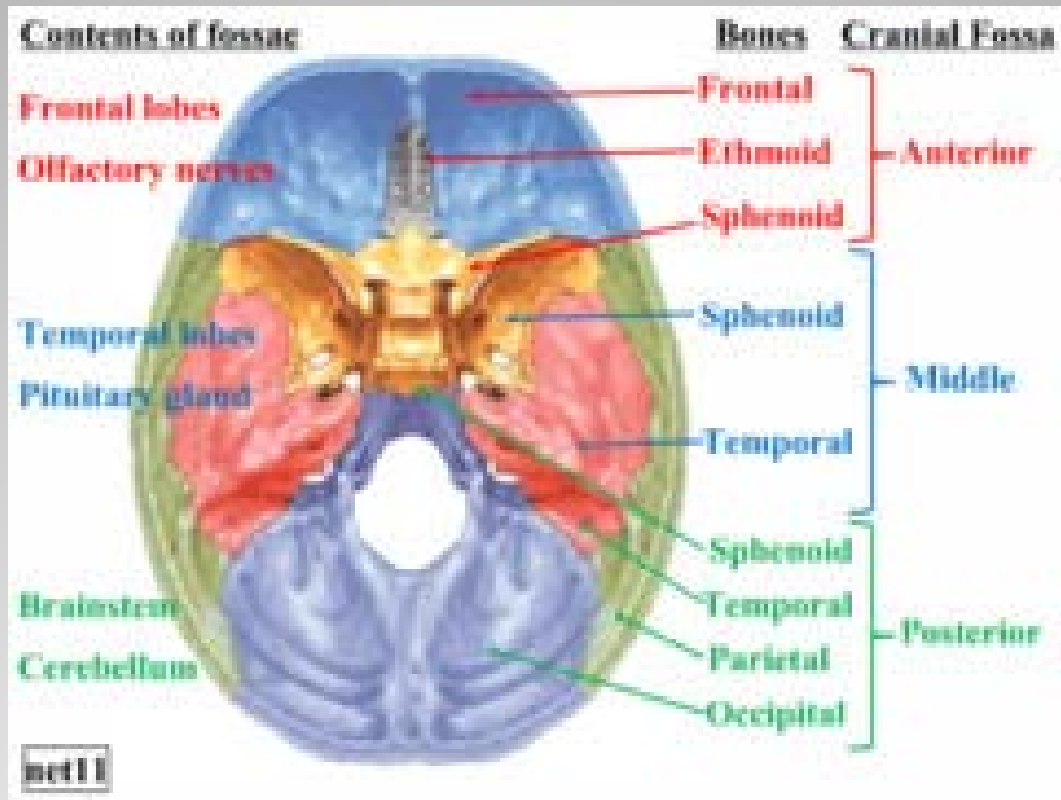
نمای خارجی جمجمه (Lateral view):

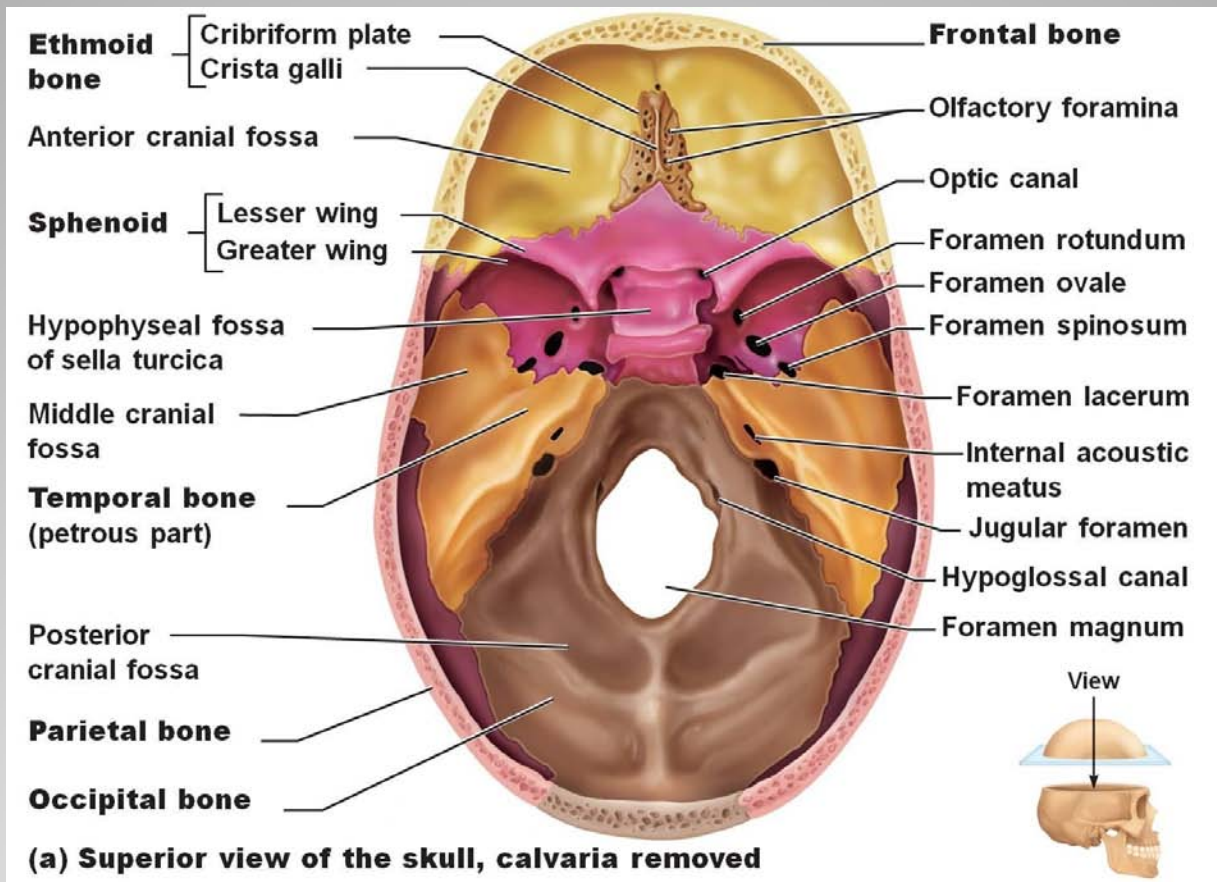
- **حفره تمپورال** در بالای قوس زایگوما قرار دارد و محتوای عضله تمپورالیس می باشد.
- در این حفره از محل اتصال استخوانهای فرونتال ، پرییتال، اسفنوئید و تمپورال ناحیه ای شبیه حرف **H** به نام **pterion** ایجاد می شود. از سمت داخل این ناحیه شریان منتر میانی عبور می نماید که از نظر بالینی حائز اهمیت می باشد.
- **حفره اینفرا تمپورال** در پایین قوس زایگوما قرار دارد و در سمت داخل آن شیاری عمودی به نام شیار پتریگومازیلا قرار دارد.
- **بخش ماستوئیدی** شامل سوراخ خارجی گوش، زائده ماستوئید و سوراخ ماستوئید می باشد.

- سطح درون سری نمای تحتانی جمجمه را گویند که حاوی مغز و پرده های مننژ و اعصاب مغزی و سینوسهای وریدی کرانیال می باشد.
- خود دارای سه بخش قدامی ، میانی و خلفی است.
- **حفره کرانیال قدامی:**
- صفحه افقی فرونتال، بال های کوچک اسفنوئید و صفحه غربالی اتموئید در آن قرار دارد. محل قرار گیری لوب فرونتال نیمکره های مغزی است.
- **حفره کرانیال میانی:**
- تنه اسفنوئید در وسط و بالهای بزرگ و بخش هایی از تمپورال در طرفین قرار دارد. جایگاه غده هیپوفیز و لوب تمپورال نیم کره های مغزی است.
- **حفره کرانیال خلفی:**
- از دو حفره دیگر عمیق تر می باشد. استخوان پس سری و تمپورال و تنه اسفنوئید در آن قرار دارد.
- سوراخ مگنوم در وسط آن قرار دارد. در این حفره مخچه، پل مغز و بصل النخاع قرار می گیرد.

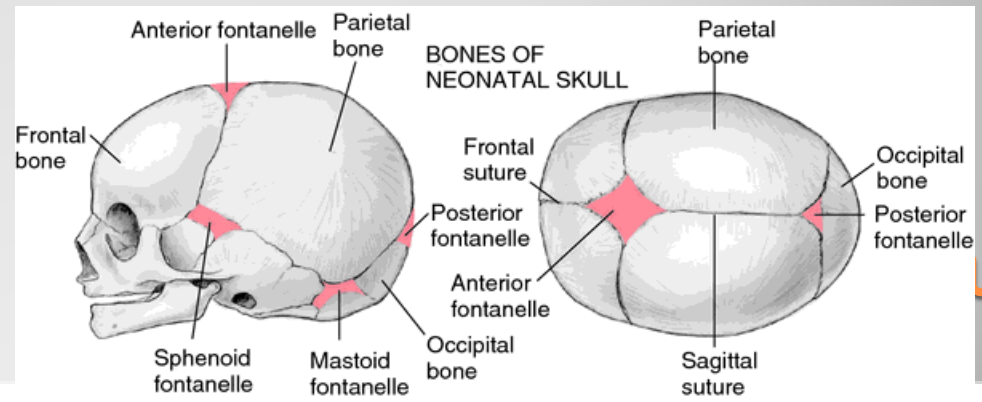
حفره کرانیال (cranial fossa)

• **Ant. Fontanelle**: محل تلاقی درز کرونال و ساژیتال را گویند . لوزی شکل است و ۱۲ تا ۱۸ ماه پس از تولد استخوانی می شود.

• **Post. Fontanelle**: محل تلاقی درز ساژیتال و لامبدوئید را گویند . مثلثی شکل است و ۲ تا ۳ ماه پس از تولد استخوانی می شود.

A

B

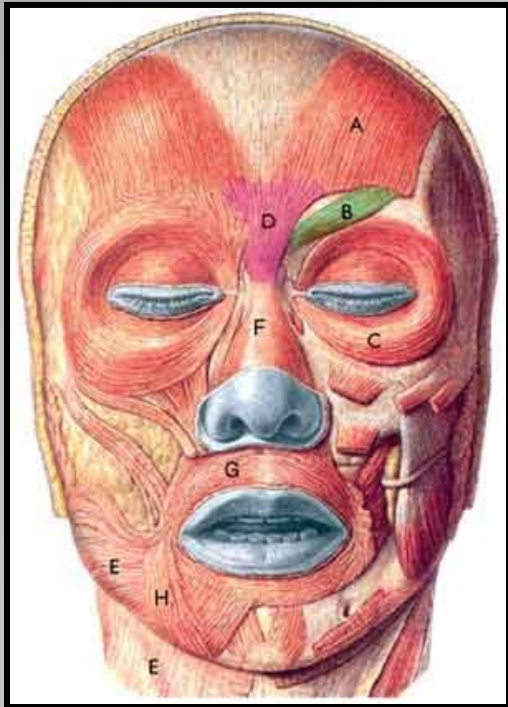
Dr. Maria Zahiri

- بر اساس عملکرد در ۳ گروه جای می گیرند:
- عضلات حالت دهنده صورت
- عضلات ناحیه گردن
- عضلات جونده

عضلات ناحیه سر و گردن

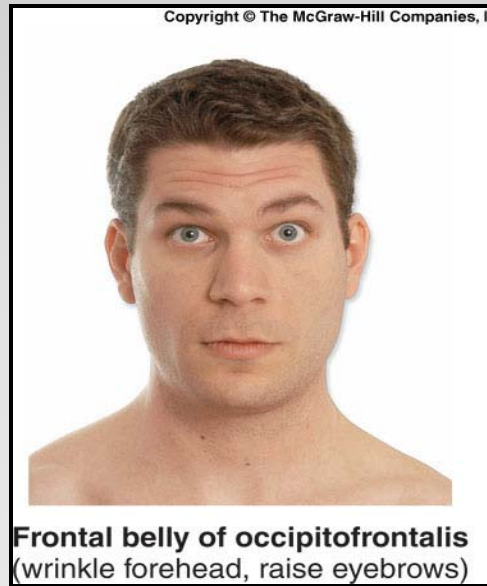
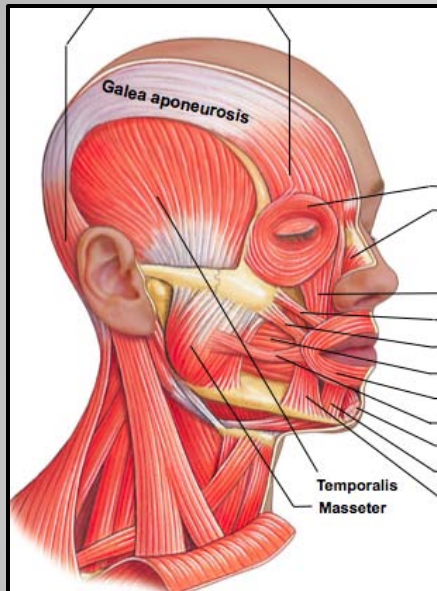
- عضلاتی را شامل می شود که از یک طرف به استخوانهای جمجمه و از طرف دیگر به پوست اتصال دارد.

- عصب: زوج هفت مغزی (عصب صورتی Fascial)

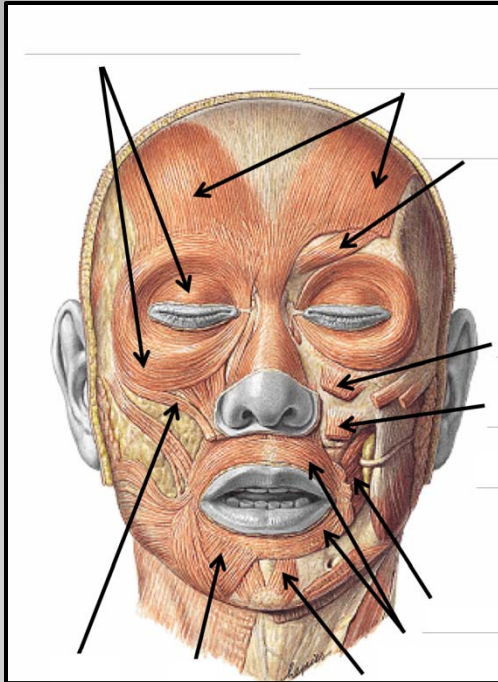
عضلات حالت دهنده صورت (Fascial Expression)

- دارای دو بطن قدامی و خلفی است.
- بین دو بطن نیام پهن به نام Galea Aponeurotica قرار دارد.
- مبدا: استخوان پس سری
- انتها: پوست ناحیه زیر ابروها
- عملکرد: ایجاد چین افقی در پیشانی

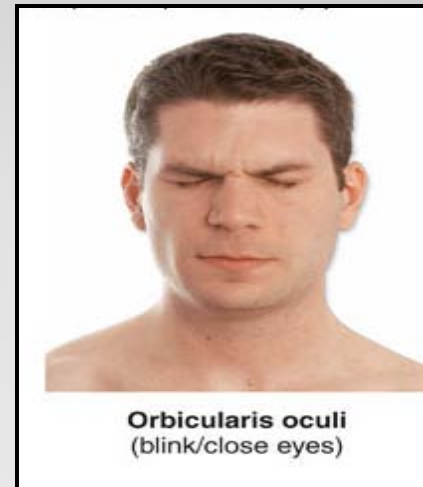
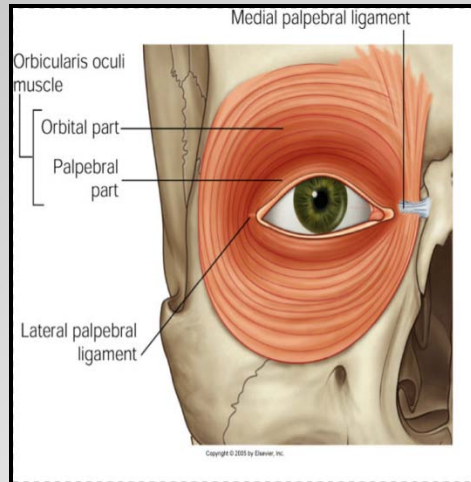
عضله پس سری پیشانی (Occipito frontalis)

- عضله ای کوچک در انتهای داخلی ابروها
- عملکرد: ایجاد چین بین دو ابرو (اخم)

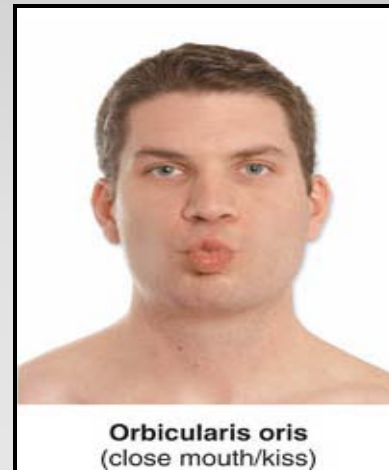
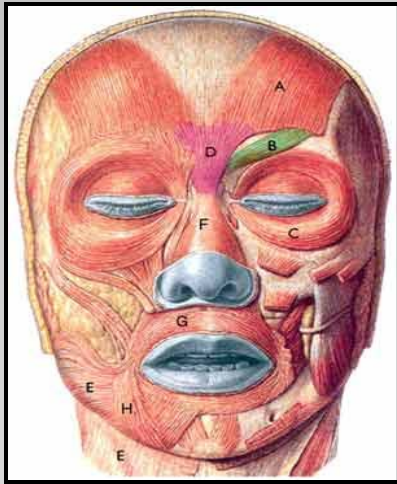
عضله چین دهنده ابرو (corrugator supercili)

- از گوشه داخلی چشم شروع شده و دور تا دور چشم را احاطه می کند.
- عملکرد: با انقباض این عضله شکاف پلک تنگ می شود

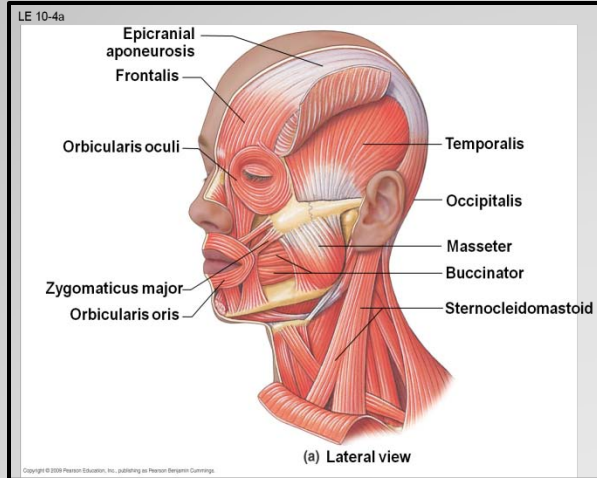
عضله مدور رور چشم (orbicularis oculi)

- در ضخامت لبها قرار دارد.
- انقباض آن باعث جمع شدن لبها و تنگ شدن شکاف دهان می شود.

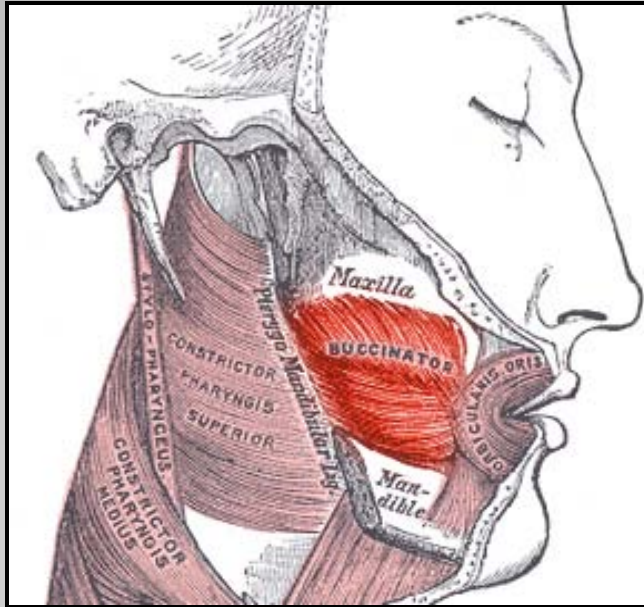
عضله مدور دور دهان (Orbicularis Oris)

- مبدا: استخوان گونه
- انتها: گوشه لبها
- عملکرد: گوشه لبها را بالای می برد(خندیدن).

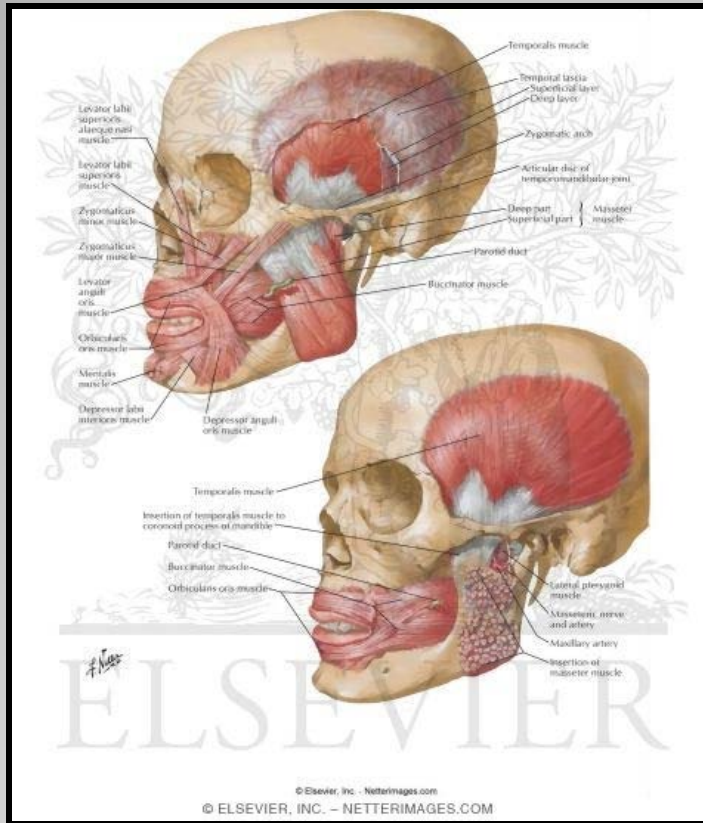
عضلات گونه ای (Zygomatic)

- مبدا: از زوائد آلوئولار فک بالا و پایین
- انتها: گوشه لبها
- عملکرد: راندن لقمه به سمت حلق حین غذا خوردن، فوت کردن، شیپور زدن

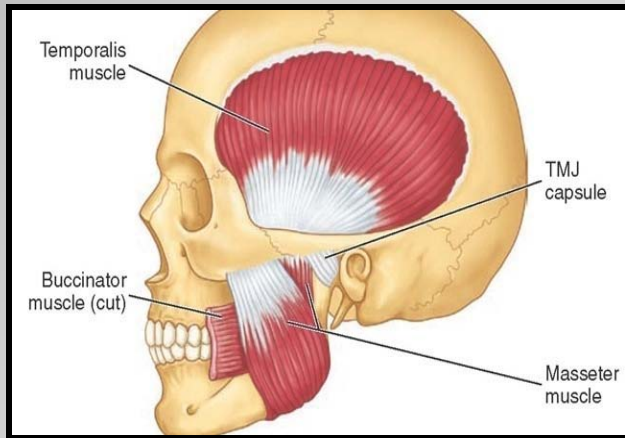
عضله شیپوری (Buccinatisir)

- در هر طرف ۴ عدد می باشند. عصب گیری : از عصب مندیبولار می باشد که خود شاخه ای از زوج ۵ مغزی است.

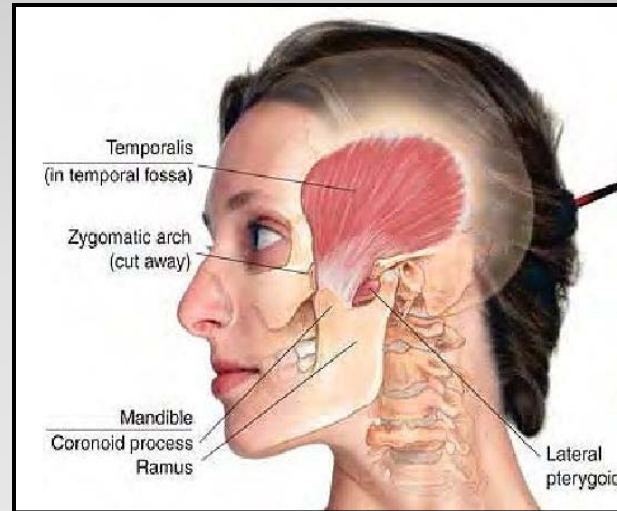
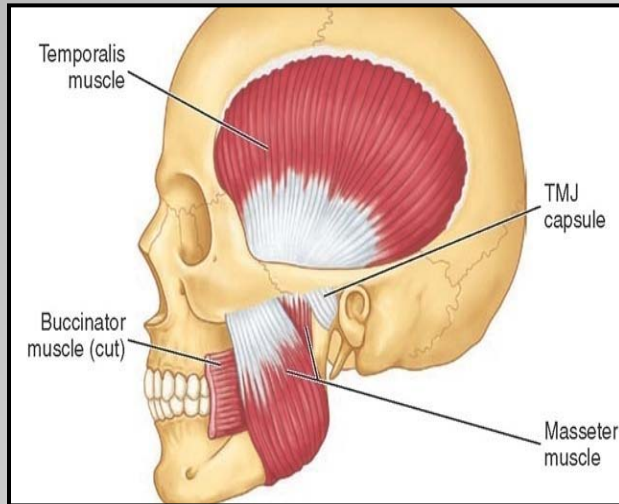
عضلات جوونده (Mastication)

- عضله ایست چهارگوش
- مبدا: قوس گونه ای
- انتها: زاویه فک تحتانی
- عملکرد: فک تحتانی را بالا می کشد و دندانها را چفت می کند.

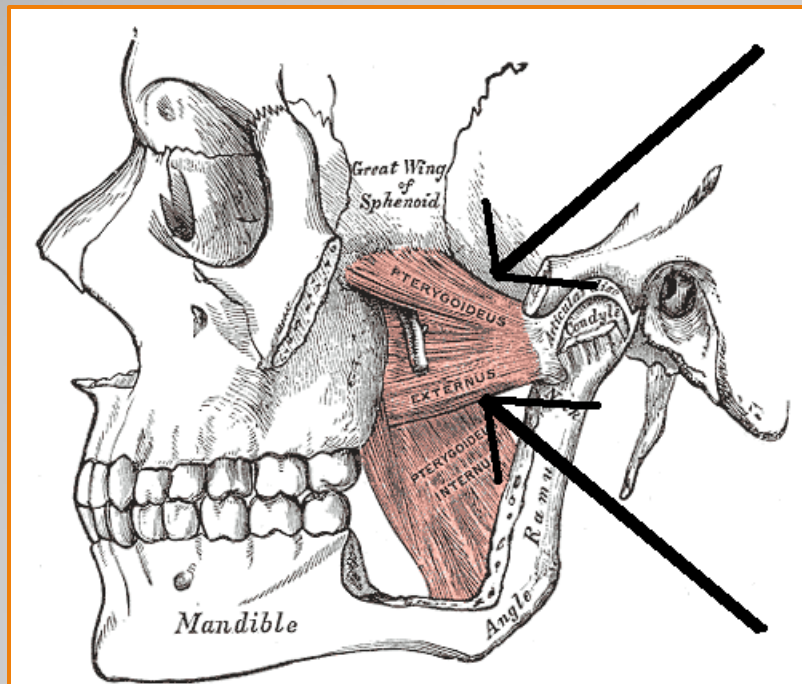
عضله ماضغه (Masseter)

- عضله ایست پهن و بادبزنی
- مبدا: حفره گیجگاهی
- انتها: زائده کورونوئید فک تحتانی (زائده جلویی)
- عملکرد: فک تحتانی را بالا می کشد

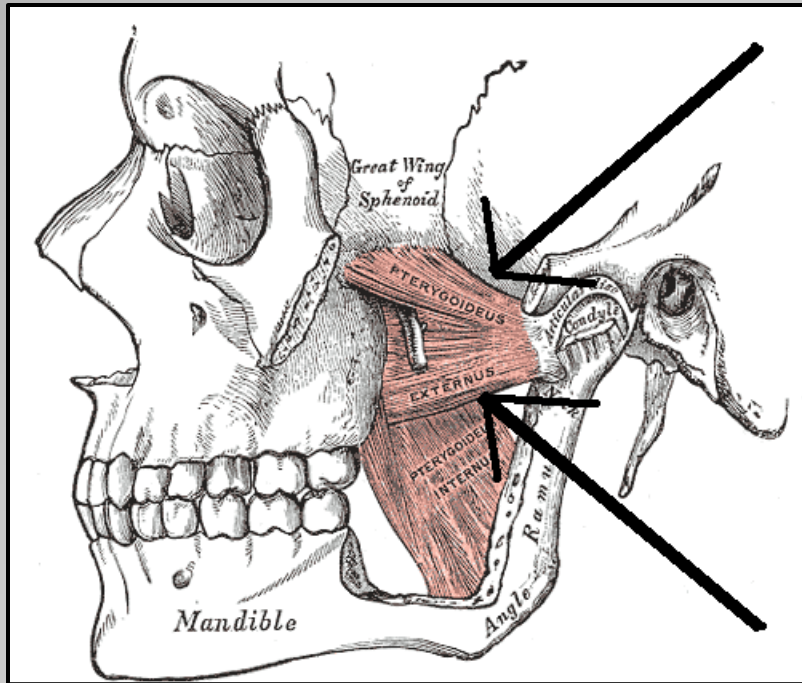
عضله گیجگاهی (Temporalis)

- عضله ایست ضخیم و چهارگوش
- مبدا: از استخوان اسفنوئید و ماگزایلا
- انتها: سطح داخلی شاخه فک تحتانی
- عملکرد: فک تحتانی را بالا و به طرفین حرکت می دهد.

عضله (Medial pterigoid)

- عضله بصورت عرضی قرار گرفته
- مبدا: از استخوان اسفنوئید
- انتها: کوندیل فک تحتانی
- عملکرد: فک تحتانی را به جلو حرکت می دهد.

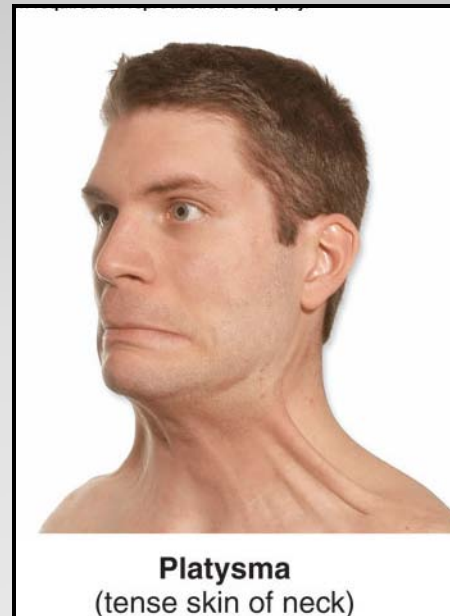
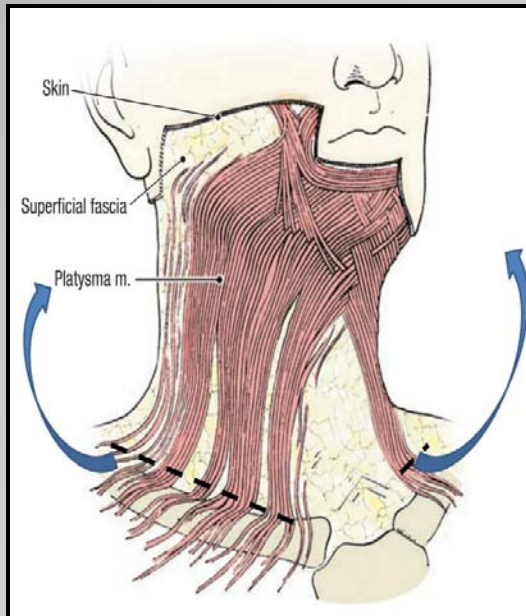

عضله (External pterigoid)

- عضلات این ناحیه در سر و گردن حرکت ایجاد می کنند. برخی در تنفس هم نقش دارند.

عضلات ناحیه گردن:

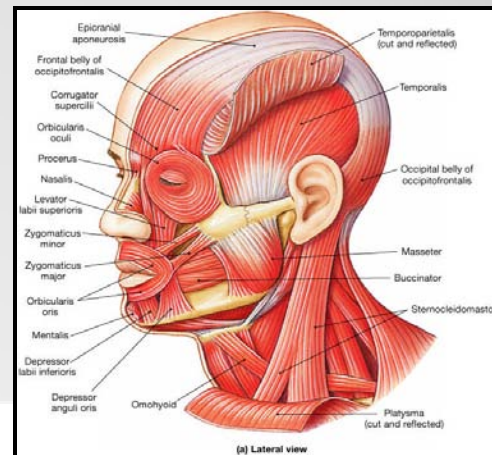
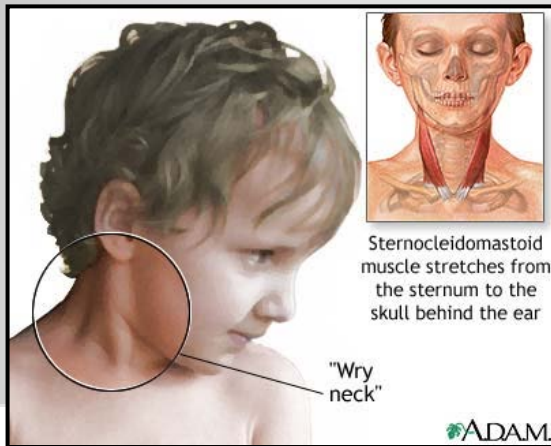
- عضله ایست پهن و نازک درست در زیر پوست و در ضخامت فاسیای سطحی گردن قرار دارد.
- مبدا: از قسمت فوقانی قفسه سینه
- انتها: فک تحتانی و گوشه لبها
- عصب: زوج ۷ مغزی

عضلات پوستی گردن (Platysma)

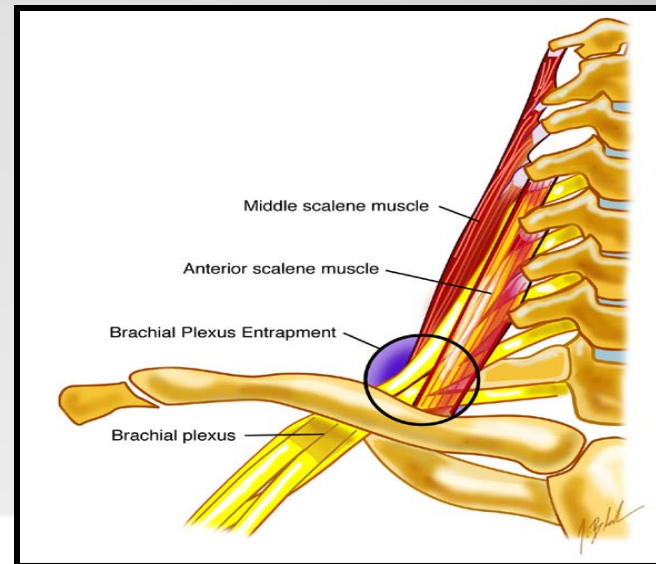
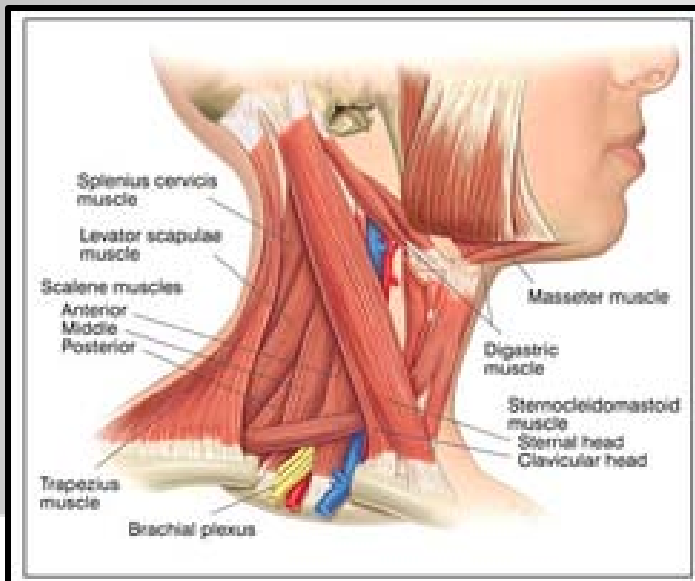
عضلات جناغی چنبری پستانی (Sternocleidomastoid)

- عضله ایست که کاملاً از سطح مشخص بوده و در طرفین گردن قرار دارد.
- مبدا: از استرنوم و کلاویکل
- انتها: زائده ماستوئید استخوان گیجگاهی
- عملکرد: انقباض عضله در یک طرف سر را به همان طرف خم می کند و صورت را به طرف مقابل می چرخاند.
- انقباض دو طرفه: سر را به جلو خم می کند.
- عصب: عصب زوج ۱۱ مغزی (Accessory)
- نقص: Torticollis (wry neck)

عضلات نردبانی قدامی ، میانی و خلفی . (Scalene)

- این سه عضله در طرفین و جلوی ستون مهره ای گردنی قرار دارد.
- مبدا: از زوائد عرضی مهره های گردنی
- انتها: دنده های اول و دوم
- عملکرد: خم کردن سر به راست یا چپ
- انقباض دو طرفه: بالا کشیدن دنده ها و افزایش حجم قفسه سینه
- عصب: شاخه قدامی اعصاب گردنی

عضلات عمقی جلوی گردن

- تعدادی در بالای استخوان هیوئید و تعدادی در زیر این استخوان قرار دارند:

- عضلات **Supra hyoid**:

شامل Digastric (دو بطنی)، stylohyoid ، mylohyoid و geniohyoid

- عضلات **infrahyoid**:

sternohyoid ، omohyoid ، thyrohyoid و sternothyroid

